

Informační měsíčník: KVĚTEN 2012

Pro potřebu Územního sdružení Českého zahrádkářského svazu Olomouc

► Pozvánka na výstavy:

Valašská zahrada 2012 - Rožnov pod Radhoštěm – 4. – 6. 5. 2012

Třetí ročník prodejně - výstavních zahradnických trhů pořádaných v areálu Sport camp TJ Rožnov pod Radhoštěm. Největší výběr sadby, květin a okrasných dřevin na jednom místě. Otevřeno od 8 do 18 hodin.

Z programu:

pátek - vyhlášení vítězů ankety "Nemovitost roku 2011",

sobota - "Poradna pro zahrádkáře",

neděle - "Poradna bybky bylinkářky".

Po celou dobu ukázky řemesel, pro děti skleněná dílna, skáscací hrad aj. Cimbálová muzika po celou dobu. Areál leží v těsné blízkosti mezinárodní silnice E-442, před areálem je velké prakoviště s možností parkování i pro autobusy. Těšíme se na vaši návštěvu.

Tradiční prodejní výstava - Otnice - areál školy - 12. - 13. 5. 2012

Řezané květiny, zeleninové přísady, balkonové květiny, pokojové květiny, dřeviny, skalničky, kaktusy, masožravé rostliny, proutěné zboží, pálené květináče, keramika, přírodní mýdla, kosmetika, velký výběr přípravků na ochranu rostlin a hnojiv, dále různé zahrádkářské potřeby a upomínkové předměty.

V kole štěstí je bohatá nabídka výher. Na výstavě ve spolupráci s místní školou - soutěž v kreslení se zahrádkářskou tematikou. Stěžejním bodem je výstavka květin a různých kuriozit našich členů. Otevřeno: sobota 12.5. od 10.00 do 17.00 hodin, neděle 13.5. od 9.00 do 16.00 hodin. Součástí výstavy je skákací hrad pro děti.

Květinové dny - [Popovice u Uherského Hradiště](#) - 18. - 20. 5. 2012

Zveme Vás na 2. ročník prodejní výstavy KVĚTINOVÉ DNY do Amfiku Bukovina. Letos Vás výstava květin odnese do jihoamerického pralesa plného květin, zvuků, vůní a divokých zvířat. Z temnoty na Vás zazáří barevné květy orchidejí i zelené oči jaguárovy. Více informací na www.amfikbukovina.cz

Celostátní výstava vín ČZS s mezinárodní účastí - Vracov - sportovní hala, Sokolská ul. 19. - 20. 5. 2012

Přijďte ochutnat přes 1500 vzorků vín od drobných vinařů i známých vinařských firem do sportovní haly ve Vracově (okr. Hodonín) v sobotu a neděli, 19.-20. května. Začátek výstavy bude v 10 hodin a milovníci vína mohou ochutnávat až do 22. hodiny. Cílem výstavy je umožnit vinařům setkání i výměnu zkušeností na mezinárodní úrovni, porovnat kvalitu vín drobných vinařů-zahrádkářů i velkovýrobců. Akce je organizována ČZS, podporována Ministerstvem zemědělství ČR, Vinařským fondem a Jihomoravským krajem. Výstava se koná jednou za 2 roky střídavě v ČR a na Slovensku. V roce 2010 výstava proběhla ve Skalici s 1619 vzorky vína a v roce 2008 v Hustopečích s 2067 vzorky. Jedná se o největší vinařskou akci s možností porovnání vín drobných vinařů a renomovaných vinařských firem, nejen u nás, ale i sousedních států.

Výstava masožravých rostlin - [Brno, Botanická zahrada](#) – 24. 5. – 1. 6. 2012

Výstava ve sklenicích Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Kotlářská 2, koná se ve spolupráci s pěstiteli. Otevřeno denně 9–18 hod. Otevřeny všechny skleníky, výstava je spojena s prodejem rostlin. K dispozici je výklad o masožravých rostlinách pro školy. Od 24. 5. do 1. 6. 2012 se ve sklenicích Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Kotlářská 2 koná ve spolupráci s pěstiteli. Otevřeno je denně od 9 do 18 hodin. Prohlédnout si lze všechny skleníky, výstava je spojena s prodejem rostlin. Expozice je velmi vhodná pro školní exkurze, pro které je k dispozici výklad o masožravých rostlinách. Výstava bude tradičně doplněna o výtvarná díla žáků ZUŠ Veveří, která vždy budí u návštěvníků zájem a obdiv.

◀▶ ☀ Ochrana rostlin na zahrádce v červnu:

Uvedený kalendářní přehled je použit s laskavým svolením autorů publikace:

Účinná ochrana zahradních plodin - Josef Horák, Jaroslav Rod, ([GRADA](#) – 2011) ↓

***Při silném infekčním tlaku** houbových chorob (vlhké a teplé počasí) provádíme i v červnu **ošetření proti houbovým chorobám jádřovin** (padlí a strupovitosti). Z přípravků doporučuji buď Talent, nebo Topas 100 EC. Oba působí proti oběma jmenovaným chorobám. K prodloužení účinku a oddálení vzniku rezistence se kombinují s kontaktními preparáty, např. Dithanem M 45. Jakmile však infekční tlak pomine, vracíme se zpět k samotným kontaktním přípravkům, proti strupovitosti tedy použijeme např. Dithane M 45, proti padlí přípravky na bázi síry, např. výběhový Sulikol K nebo Kumulus WG.

*Začátkem června dochází především ve vyšších polohách, při teplém a vlhkém počasí (v době zrání Rychlice německé) k počátkům infekce, která způsobuje **skvrnitost listů třešně a višně**. Zde kromě přípravků Dithane M 45 a Delan 700 WDG, které působí pouze preventivně, je možné použít účinnější preparáty, a to Syllit 65 WP, Baycor 25 WP, případně Talent.

*Začátkem června ošetřujeme zejména jabloně **proti obaleči jablečnému**, který způsobuje červivost plodů. Využíváme především signalizaci pomocí feromonových lapáků (např. s názvem Deltastop CP), Ten, kdo feromonový lapák do koruny jabloně nevyvěsil a zjistí na stromě první červivý plůdek, musí okamžitě použít k ošetření Biobit XL, výběhový organofosfát Reldan 40 EC anebo výborně účinkující systémové přípravky – neonikotinoidy Mospilan 20 SC či Calypso 480 SC. Samozřejmě jediné správné určení potřeby ošetření je pomocí lapáku. Po vrcholu náletu obaleče použijeme za 3–5 dnů biologický larvicid Biobit XL nebo za 7–10 dnů výběhový Reldan 40 EC, Mospilan 20 SP či Calypso 480 SC. Nově se zavádí do ošetření proti obaleči přípravek SpinTor, je šetrný k životnímu prostředí, působí jako požerový a kontaktní insekticid, účinkuje především na larvy ale i na dospělé.

*Po 10. červnu začíná nálet mouchy **vtule třešňové**. Ta způsobuje červivost třešňových zrajících v červenci a v srpnu. Pozor - zde je optimálním řešením použití přípravku Calypso 480 SC. Má ochrannou lhůtu 14 dnů. Nálet vtule třešňové se dá ozřejmit pomocí speciálních žlutých lepových desek vyvěšených do korun stromů. Bývá to obvykle v době, kdy v přírodě kvete bez černý. Proti vtuli ošetřujeme vždy dvakrát ve čtrnáctidenním intervalu. První postřik načasujeme za 10 dnů po začátku náletu tohoto škůdce. Metodiky dokonce dovolují použít k prvnímu postřiku proti dospělcům i přípravek obsahující pyrethroid deltametrin, např. Decis Mega.

*Každoročně se na ovocných stromech a na bobulovinách vyskytují listové **mšice**. Zde nesmíme váhat a včas proti nim použít Pirimor 50 WG.

*V červnu vyžaduje **réva vinná** zvýšenou pozornost při chemické ochraně. Nejprve, obvykle začátkem června, v období těsně před květem nebo nejpozději na začátku kvetení révy vinné, musíme provést další ošetření proti padlí révy a plísni révy. Použijeme například kombinaci přípravků Folpan 80 WG + IQ-Crystal. Ihned po odkvětu je třeba provést další ošetření proti padlí a plísni révy vinné. Právě v této fázi u padlí nastupuje a u plísně trvá období vysoké citlivosti mladých hroznů k infekci. Zde je třeba již upřednostnit intenzivně působící přípravky, např. Quadris + Folpan 80 WG anebo již výrobcem připravenou kombinaci obsahující obě složky pod jménem Quadris Max. Tento přípravek je možné použít během sezony maximálně třikrát. Za 2 týdny po odkvětu, kdy bobule dosahují již velikosti hrášku, provedeme další ošetření proti padlí a proti plísni révy vinné, a to stejným kombinovaným přípravkem jako při předchozí aplikaci.

*Po sklizni jahod, tedy většinou koncem června, je nutné ošetřit jahodiště. Pokud se nám vyskytne **bílá či fialová skvrnitost listů jahodníku**, sežneme porost a ošetříme přípravkem Dithane DG Neotec. Vždy bychom však po sklizni měli likvidovat **roztočika jahodníkového**. Je zde povolen přípravek Vertimec 1.8 EC.

*Červen je měsícem, kdy u zeleniny a brambor hrozí masivní výskyt plísní. U rajčat je to především **plíseň rajčete**. Musíme je proto za vlhkého a teplého počasí opakovaně preventivně ošetřovat. Jako vhodný se jeví použít před sklizní Acrobat MZ (0,25 %) - ochranná lhůta je 21 (!) dnů, během sklizně je nutné vystřídat jej přípravkem Ridomil Gold MZ Pepite, protože má výhodnou velmi krátkou ochrannou lhůtu (3 dny).

*U brambor hrozí výskyt **plísně bramboru** a poškození natě **mandelinkou bramborovou**. Proti plísni bramboru se opět jeví jako spolehlivý Acrobat MZ v koncentraci 0,25 %, nebo ještě účinnější nověji zaváděný Revus.. Proti mandelince jsou již dnes prakticky neúčinné pyrethroidy (např. Decis Mega, Karate se Zeon technologií 5 CS eventuálně i jiné). Pokles účinnosti vykazují již i organofosfáty. Výborně zde působí neonikotinoidy Mospilan 20 SP a Calypso 480 SC a skupinově odlišný, ekologicky šetrný přípravek SpinTor.

*U **plísni cibule** opět uvádím jako spolehlivě účinný Acrobat MZ. Upozorňuji, že začátek června je opravdu nejzazší termín, kdy je třeba tímto přípravkem cibuli preventivně ošetřit. Ten, kdo pěstuje okurky na záhonech, se pak neobejde bez pravidelného preventivního ošetřování porostu proti **plísni dýňovitých** (dřívější název - plíseň okurky). I zde se opět nejlépe osvědčuje kombinovaný přípravek Acrobat MZ (0,25%) a vynikající Aliette 80 WG (0,2 %). Acrobat opět použijeme před nástupem plodnosti, naproti tomu přípravek Aliette, případně Previcur 607 SL můžeme využívat i během sklizně - vždy je aplikujeme ihned po otrhání plodů, mají totiž velmi krátkou ochrannou lhůtu - 3 dny. Ten, kdo má k dispozici Kuprikol 50, může tento prostředek použít preventivně na začátku ošetřování. Hodí se proti všem výše uvedeným houbovým chorobám u zeleniny a brambor, a to v koncentraci 0,4 %. Je však třeba si uvědomit, že jde pouze o kontaktní přípravek, který působí jen preventivně. Naopak při masivním infekčním tlaku a při prvních příznacích napadení plísněmi na uvedených druzích zeleniny a na bramborách se musí ihned použít výše uvedené přípravky (Acrobat MZ, Ridomil Gold MZ Pepite, Aliette 80 WG), protože ty mají kromě základní preventivní účinnosti i krátkodobý kurativní účinek a navíc hluboce pronikají do pletiv zeleniny či brambor. Tak např. Aliette 80 WG, který se vyznačuje systémovým působením, má především preventivní účinek a má i krátkodobý kurativní účinek (pouze do 48 hodin po vzniku infekce).

► ◀ **Nutné práce na zahrádce v červnu:** použité informace jsou čerpány: www.zahradkari.cz: ↓

*Červen přináší majiteli zahrádky první čerstvé ovoce. Již začátkem měsíce je možné sklízet některé - ty z nejranějších odrůd jahodníku. Jahody je doporučeno sklízet pokud možno dopoledne, aby orosené plody alespoň zčásti oschly. Vlhké plody (např. sklizené v deštivém období) se brzy kazí a proto je nutné včasné zpracování. Z porostu je třeba odstraňovat a likvidovat nahnílé a mumifikované plody, které jsou zdrojem šíření infekce - zvláště za vlhka, nebo v přehouzlém porostu.

*Tam, kde jsou příznivé klimatické podmínky, sklízí se v polovině měsíce - pokud jsou plody dostatečně vyvinuté - zelený angrešt pro kompotování. Pokud jsou plody po zanedbání ochrany napadené americkým padlím angreštovým, tak je nepoužíváme ke konzervování, ani je nejíme čerstvé, ale likvidujeme je ohněm nebo cestou odpadků do popelnice. Potom nám již dozrávají rané odrůdy rybízu a koncem měsíce i první maliny. Plody, které chceme použít k přímému konzumu, nebo zpracování (marmelády, sirupy apod.) se nechávají plně vyzrát.

*Na začátku měsíce (podle signalizace) ošetřete jabloně proti [obaleči jablečnému](#) některým z povolených přípravků.

*Nepropásněte ani termín chemického ošetření proti vrtuli třešňové, která způsobuje červivost plodů - po 10. červnu (obvykle v době, kdy začíná kvést černý bez) a začíná nálet škůdce, nálet škůdce prozradí i vyvěšený žlutý lapák. Jakmile se objeví první mšice postříkejte jen skutečná ohniska - organofosfáty likvidují i přirozené predátory mšic. Nezapomeňte zabránit mravencům v přístupu na stromy např. lepovým pásem - ty mšice rychle roznesou po celém stromu.

*V případě silného infekčního tlaku strupovitosti a padlí (podporováno vlhkým a teplým počasím) ošetřujeme jádroviny během celého měsíce.

*Kontrolujeme místa roubování a všechny falešné výhony, vyrostlé vedle přirostlého roubu vylamujeme, čímž umožňujeme lepší proudění mízy do roubu. Vylamujte a odřezávejte rovněž všechny nežádoucí vlky, rostoucí ze starého dřeva.

*I když ovocný strom sám redukuje počet nasazených plodů tzv. červnovým propadem, je důležité v případě velké násady další [ruční prothrávání - probírka](#), aby plody měly co nejlepší podmínky pro vývoj. Ovoce tak doroste do větší velikosti, lépe se vyvine a vybarví a strom se zbytečně nevyčerpá. Platí to nejen o jablkách, ale rovněž o broskvích.

*Je-li delší dobu sucho a patrný nedostatek vláhy, je třeba stromky z podzimní a jarní výsadby důkladně zalít. Opěry stromků bobulovin je nutné zkontrolovat a poškozené (uhnílé apod.) hned opravit, neboť při vyšší úrodě by mohlo dojít k polámání korunky při dozrávání, kdy se hmotnost plodů zvětšuje. Spadané plody sbírejte včas - moniliozní likvidujte, zdravé zpracujte.

*Po sklizni jahod (koncem měsíce) ošetřete jahodník. Je-li porost již starý, tak jej zrušte, ostatní zbavte plevelů, okopejte a přihnojte. Vyskytla-li se vám na rostlinách bílá, či fialová skvrnitost, tak porost sežněte a postříkejte povoleným přípravkem. Po sklizni se rovněž stříká proti roztočce jahodníkovému.

*Pokračujeme s [mimokořenovou výživou](#) jádrovin a peckovin zvláště u náročnějších odrůd na méně úrodných stanovištích. Mimokořenovou výživu můžeme použít také u většiny druhů zelenin na zahrádce.

*U révy sledujte zdravotní stav a podle potřeby opakujte postřiky proti plísni šedé a perenospoře. Půdu u keřů udržujte v kyprém, bezplevelném stavu pravidelnou okopávkou a plečkováním, vylamujte zálistky ze zásobních čípků a včas vyvazujte letorosty, aby nedošlo k vylámání.

*Pokud máte na zahrádce [kiwi](#) nezapomeňte ho prořezat, pokud vám neplodí zjistěte si zda máte samčí i samičí rostlinu.

*Na zeleninových záhonech zažíváme intenzivní útoky plžů, lze se proti nim bránit různými návnadovými přípravky, záhonky s mladou zeleninou můžeme obsapávat dusíkatým vápnem nebo popelem, ale na zahrádce lze zvolit i [biologickou ochranu](#) pomocí parazitických hliptic.

*Jako čerstvá zelenina se začíná sklízet zelený hrášek, rané kedlubny, ředkvička, salát. Po sklizni je třeba uvolněné záhony urovnat a zpracovat pouze mělce (motýčka, hrábě) a co nejdříve na ně vysít další kulturu (kopr, hrách, mrkev, či keřičkové fazoly pro podzimní sklizeň), abychom co nejvíce šetřili s půdní vláhou. Též je možné vysazovat [pórek](#) a podzimní košťáloviny, pro podzimní zářijovou sklizeň vysít letní hlávkový salát. Vždy za 14 dní se pěstovaná zelenina (celer, [okurky](#), papriky, rajčata) doporučuje [přihnojovat](#). Na zahrádce nezapomeneme nechat místo pro záhonek květáku podobné brokolice, která není tak pěstitelsky náročná, jako květák.

*Po větších deštích je dobré záhony nakypřit, aby se nevytvořil škraloup. Zeleninu je třeba včas odplevelovat, aby plevel nedorostl do fáze kvetení a často ji okopávat, aby se šetřila půdní vlaha. Košťáloviny a okurky nakopčete. Okurky je třeba zalévat přímo k rostlinám, aby voda nepřišla na list. [U hnojivého roztoku](#) volte raději nižší koncentraci, aby nedošlo k popálení rostlin.

*S častou zálivkou nezapomeňte na celer, který je na vláhu zvláště náročný ve formě hnojivé zálivky. Do vody se pro celer rozpouštějí plná hnojiva, staří praktici míchají do vody zředěnou močůvku. U brambor mimo udržování kypřého povrchu hrůbků sledujte pečlivě zdravotní stav rostlin a podle potřeby stříkejte proti plísni bramborové. Příp. výskyt mandelinky bramborové je dobré likvidovat mechanicky (sběrem), v případě větší plochy použít některý z povolených přípravků.

*Po sklizni zeleniny všechny rostlinné části, vhodné ke kompostování, kompostujeme spolu s nekvetoucím plevelem, zbytky trávy po pokosu a dalším vhodným materiálem. Nezapomínejte ani na své pařeníště - větrejte a zalévejte nejlépe v dopoledních hodinách, aby rostliny stačily do večera oschnout. Při pečování o zeleninu na volných záhonech myslíte na dostatečnou zálivku až navečer, kdy je dodaná vlaha rostlinami lépe využita.

*Soustavnou péči si vyžaduje [trávník](#), který je při správném udržování opravdovou ozdobou zahrádky. Pokos trávy provádějte často, za teplých a suchých dnů nezapomeňte v podvečer na zálivku. Protože se častým sečením porost vysiluje, nezapomeňte ani na přihnojování. Pokosenou trávu (bez rostlin ve stadiu květu) je možné využít na mulčování.

*V tomto měsíci je vhodná doba na stříhání živých plotů z opadavých listnáčů (ptačí zob, pustoryl, zimolez aj.). Tvarovací řez se provádí tak, aby po ostříhání byl plot ve spodní části mírně širší, než v horní. Odkvetlá květenství některých listnáčů je třeba včas odstraňovat, aby se rostliny nevyčerpávaly tvorbou semen (pěnišníky, pustoryly). Také u keřů růží se odstřihávají odkvetlé výhony, plané výhony včas odstraňujte. Chcete-li docílit velkých květů na delších výhonech, řežte hlouběji (na 2 - 3 zjevně vyvinutá očka). Záhon růží odplevelujte a kypřete.

*Tulipány a narcisy nechte po vyjmutí ze země zatáhnout, očistěte cibule a i s listy zavěste k doschnutí na suchém místě. O záhony s letničkami, jiřinkami a ostatními květinami pečujte pravidelnou zálivkou podle potřeby, kypřením a odplevelováním. Některé trvalky (floxy, lupiny a ostrožky) můžete po odkvětu hlouběji seříznout. Pokojovým květinám dopřejte polostín v zahrádce, kde je zapustíte i s květináčem do země. Ten, kdo tyto možnosti přenesení květin do venkovních podmínek zahrádky nemá, necht' alespoň včas větrá. Nezapomeňte je dostatečně zalévat.

► **Poradenská služba – každou středu, mimo 1. v měsíci, mezi 13,⁰⁰ a 16,⁰⁰ hodinou (na sekretariátě ÚS ČZS)**

ZO ČZS si mohou vyzvednout na sekretariátě ÚR ČZS v Olomouci, tř. 1.máje 5, každou středu, mimo 1. v měsíci:

► **členské známky na rok 2012 + ke každé známce zdarma „Rukověť zahrádkáře 2012“ + kalendářik**

►► **CD a publikace k objednání a zakoupení na ÚS ČZS Olomouc:**

► **CD:** Choroby a škůdci zahradních rostlin – aktualizovaná a doplněná verze (1/2010), J. Rod / cena 50,- Kč

► **CD:** Výstavy ČZS – nově zpracované CD - lze objednat na ústředí / cena 50,- Kč

► **publikace:** pomologie: Jádroviny a Peckoviny – Bc. T. Jan a Ing. D. Nesrsta – cena 120,- Kč za jeden díl

► **publikace:** Účinná ochrana zahradních plodin / Rostlinolékař radí – J. Horák, J. Rod / cena 185,- Kč / při osobním odběru

► **publikace:** Zahrádkáři v Čechách a na Moravě – ČZS – cena 50,- Kč vč. poštovného a balného na základě objednávky ZO nebo ÚS

- publikace : Ovocnářská ročenka 2012 – cena 70,- Kč

Telefonické dotazy mimo středu Vám zodpoví členové ÚS ČZS Olomouc:

Předseda – J. Rod, tel.: 723 339 521, e-mail: jaroslav.rod@centrum.cz

tajemník - J.Skarupský, tel.: 605 127 698, e-mail: j.skarupsky@seznam.cz

hospodář – J. Kačerová, tel.: 775 639 152

Redakce: Vlasta Schubertová, ČZS ÚS Olomouc - konečná úprava

(neprošlo jazykovou úpravou)